

Leidraad klankbordgroep bonden

In het kader van de herijking KSS

Leidraad klankbordgroep bonden

In het kader van de herijking KSS

In opdracht van NOC*NSF

Mulier Instituut

Voor meer informatie kunt u contact
opnemen met het Mulier Instituut.

© Mulier Instituut

Utrecht, 1 mei 2026

www.mulierinstituut.nl

info@mulierinstituut.nl

Disclaimer

U mag delen uit deze publicatie overnemen op voorwaarde van bronvermelding:
auteur(s), de titel van de publicatie en het jaar van uitgave.

Er gelden gebruiksvoorwaarden voor de foto's in deze publicatie. Neem foto's daarom niet over zonder
toestemming van het Mulier Instituut.

Over ons

Het Mulier Instituut doet sportonderzoek voor beleid en samenleving. Voor overheden, maatschappelijke organisaties, onderwijsinstellingen, sportorganisaties en bedrijven onderzoeken we allerlei thema's op het gebied van sport en sportief bewegen: van de sportdeelname van (groepen) Nederlanders tot de motorische vaardigheden van kinderen, en van diversiteit en inclusie in de sport tot de economische impact van sportevenementen.

Het Mulier Instituut is een onafhankelijke stichting zonder winstoogmerk.

Ons doel is bijdragen aan goed onderbouwd beleid, gericht op de bevordering van sport, sportief bewegen en versterking van de sportsector. Dit doen we op verschillende manieren:

We verzamelen data en monitoren de Nederlandse sportsector en beleidsprogramma's.

We ontwikkelen kennis en onderzoeksmethoden via verkennende en verdiepende studies.

We duiden onderzoeksuitkomsten en vertalen deze naar de beleidspraktijk.

We onderbouwen beleidsbeslissingen met expertise en advies.

We bieden gevraagd en ongevraagd duiding en reflectie in de rol van 'kritische vriend' van de sportsector.

We zetten ons in voor de bevordering van de sportwetenschap.

Inhoudsopgave

Leidraad klankbordgroep bonden

1	Inleiding	6
1.1	De Kwalificatiestructuur Sport (KSS)	6
1.2	Herijking KSS	6
1.3	Inventarisatie van trends en ontwikkelingen	6
1.4	Doel van de instructie voor facilitators	7
1.5	Centrale onderzoeksvragen	7
2	Script voor de klankbordsessie (facilitator-instructies)	8
2.1	Vorbereiding van de facilitator	8
2.2	Opzet van de klankbordsessie (± 120 minuten)	8
Bijlage 1 – AVG-toestemmingsformulier deelnemers klankbordgroep		13
Bijlage 2 – Formulier vastlegging klankbordsessie bonden		14

Beste facilitator,

Fijn dat u zich inzet als facilitator van een klankbordsessie. Het doel van deze sessie is om na te gaan in hoeverre de huidige kwalificatieprofielen van trainer-coaches, instructeurs, officials en opleiders aansluiten bij de toekomstige eisen van de sportsector (2032). En welke stappen nodig zijn om deze profielen toekomstbestendig te maken.

In dit document ontvangt u instructies voor het vormgeven van deze sessie. Zo hoeft u de sessie niet zelf te ontwerpen en vinden de klankbordsessies bij verschillende sportbonden op een vergelijkbare manier plaats. Hierdoor kunnen we resultaten gestructureerd, vergelijkbaar en efficiënt verzamelen, delen en terugkoppelen. Dit helpt bij de verdere ontwikkeling van de Kwalificatiestructuur Sport (KSS), zodat deze beter aansluit op ontwikkelingen in het werkveld, de maatschappij en het (beroeps)onderwijs.

In dit document lichten we het doel van het project en de opzet van de klankbordsessies toe. Ook ontvangt u een script met een mogelijke opzet van de sessies en handvatten voor het verzamelen van de resultaten.

Hebt u vragen? Dan kunt u contact opnemen met NOC*NSF via marit.vangenderen@nocnsf.nl.

Inleiding

Hieronder leest u eerst meer over de achtergrond en het doel van het project, en de rol van de klankbordsessies.

1.1 De Kwalificatiestructuur Sport (KSS)

De Kwalificatiestructuur Sport (KSS) vormt het landelijke kwalificatieraamwerk voor trainer-coaches, instructeurs, officials en opleiders binnen de sportsector. Binnen deze structuur zijn er vier samenhangende lijnen:

- ▣ trainer-coaches;
- ▣ instructeurs;
- ▣ officials;
- ▣ opleiders.

Elke lijn bestaat uit meerdere kwalificatieniveaus, die zijn ingeschaald binnen het Nederlands Kwalificatieraamwerk (NLQF). De KSS biedt daarmee een gemeenschappelijk referentiekader voor opleiding, professionalisering en erkenning van competenties binnen de sport.

1.2 Herijking KSS

Zowel het onderwijs als de sportsector staat continu onder invloed van maatschappelijke, organisatorische en pedagogisch-didactische ontwikkelingen. Om te blijven aansluiten bij deze veranderingen is het noodzakelijk om kwalificatieprofielen van trainer-coaches, instructeurs, officials en opleiders in de sport periodiek te evalueren en actualiseren.

Recent heeft NOC*NSF het herijkingstraject richting KSS 2028 gestart. Het doel van dit traject is een geactualiseerde en toekomstbestendige kwalificatiestructuur die beter aansluit bij ontwikkelingen in de sportsector, de samenleving en het (beroeps)onderwijs.

1.3 Inventarisatie van trends en ontwikkelingen

Om te komen tot een herijking van de kwalificatiestructuur doet het Mulier Instituut onderzoek naar belangrijke ontwikkelingen binnen de sportsector en het onderwijs. Het doel van dit project is om via gesprekken te bepalen in hoeverre de huidige kwalificatieprofielen van trainer-coaches, instructeurs, officials en opleiders nog aansluiten bij de functies, rollen, kennis en vaardigheden die in 2032 nodig zijn in de sportsector.

Klankbordsessies die sportbonden zelf organiseren met hun achterban (waaronder trainer-coaches, instructeurs, officials, opleiders en eventueel kadercoaches/technisch managers), vormen een belangrijk onderdeel van dit

project. Deze sessies leveren waardevolle input uit de praktijk en dragen direct bij aan de inventarisatie en verdere ontwikkeling van de kwalificatiestructuur.

1.4 Doel van de instructie voor facilitators

We hebben een instructie opgesteld om sportbonden te ondersteunen bij het zelfstandig organiseren van klankbordsessies met hun achterban. Het doel van deze instructie is dat:

- ▣ sportbonden de klankbordsessies efficiënt en effectief kunnen voorbereiden en uitvoeren, zonder zelf een volledige opzet te hoeven ontwikkelen;
- ▣ klankbordsessies bij verschillende sportbonden op een vergelijkbare manier plaatsvinden;
- ▣ NOC*NSF de opbrengsten op een gestructureerde, vergelijkbare en efficiënte manier kan verzamelen, delen en terugkoppelen.

1.5 Centrale onderzoeksvragen

Tijdens elke klankbordsessie staan de volgende onderzoeksvragen centraal:

1. Welke ontwikkelingen beïnvloeden de sportpraktijk richting 2032?
2. Welke veranderingen vinden plaats in de werkomgeving van sportprofessionals, en wat betekenen deze voor de taken binnen hun functie richting 2032?
3. Welke vaardigheden en competenties worden voor sportprofessionals richting 2032 belangrijker of minder belangrijk?
4. Welke functies en rollen binnen de sport veranderen, ontstaan of verdwijnen richting 2032?

Deze vragen vormen de inhoudelijke rode draad van de sessies en zorgen voor een consistente focus in alle bijeenkomsten.

Leeswijzer

Deze instructie voor facilitators van de klankbordsessie bestaat uit:

- ▣ een script voor de werkvorm en invulling van de klankbordsessie (hoofdstuk 2);
- ▣ een formulier om uitkomsten van de klankbordsessie op een eenduidige en efficiënte wijze te noteren en met NOC*NSF te delen (bijlage 1);
- ▣ een script over hoe u toestemming kunt vragen voor het verzamelen van deze data bij deelnemers (bijlage 2).

Script voor de klankbordsessie (facilitator-instructies)

Hieronder leest u meer over de opzet van de klankbordsessies, welke voorbereiding het van u vraagt als facilitator, en enkele tips om de gesprekken goed te laten verlopen.

2.1 Voorbereiding van de facilitator

Voordat u start met de sessie, is het goed om:

- ▣ dit document goed door te lezen;
- ▣ deelnemers aan de sessie om schriftelijke toestemming te vragen via het formulier in bijlage 1;
- ▣ eventueel een collega te vragen om tijdens de sessie aantekeningen te maken en het vastleggingsformulier in bijlage 2 in te vullen;
- ▣ te zorgen voor flipovers, pennen, post-its in minimaal twee kleuren en een telefoon om foto's van de post-its te maken.

2.2 Opzet van de klankbordsessie (± 120 minuten)

De klankbordsessie bestaat uit vier delen. Hieronder nemen we u mee in iedere stap en de uitleg die u hierbij kunt geven aan de deelnemers.

Deel 1 – Opening (10 minuten)

In dit onderdeel doet u het volgende:

- ▣ Heet de deelnemers welkom en doe een kort voorstelrondje.
- ▣ Wijs de deelnemers op het toestemmingsformulier en dat u de opbrengsten van de sessie noteert en met NOC*NSF deelt. Wijs de deelnemers er ook op dat antwoorden nooit op persoonsniveau worden gerapporteerd en dus nooit herleidbaar zijn tot een persoon.
- ▣ Leg het doel van de sessie uit en vraag of dit doel duidelijk is.

☞ Vertel het volgende over het doel van de sessie:

'Het doel van deze sessie is om inzichten op te halen die gebruikt kunnen worden om de kwalificatieprofielen van trainer-coaches, instructeurs, officials en opleiders binnen de sportsector te verbeteren richting de toekomst. Vandaag gaan we aan de slag met vier vragen over de toekomst van de sport richting 2032.

Per vraag verzamelen we gericht input uit jullie praktijkervaring en gaan we na in hoeverre de huidige kwalificatieprofielen van trainer-coaches, instructeurs, officials en opleiders aansluiten bij de toekomstige eisen van de sportsector (2032), en welke stappen nodig zijn om deze profielen toekomstbestendig te maken.'

☞ Verwijs naar de centrale onderzoeksvragen (leidend in de sessie):

- ▣ **Vraag 1 – Trends:** Welke ontwikkelingen zie jij als het meest relevant voor de sportpraktijk richting 2032?
- ▣ **Vraag 2 – Context en taken:** Welke veranderingen zie jij in jouw werkomgeving, en wat betekenen deze voor de taken binnen jouw functie richting 2032?
- ▣ **Vraag 3 – Vaardigheden en competenties:** Welke vaardigheden en competenties worden binnen jouw functie richting 2032 belangrijker of minder belangrijk?
- ▣ **Vraag 4 – Rollen:** Welke rollen of functies verdwijnen, veranderen of ontstaan er richting 2032 binnen jouw functiegebied?

➡ **Zorg dat de centrale onderzoeksvragen zichtbaar zijn (flip-over) en verwijst ernaar.**

➡ **Vraag of er vragen zijn over het doel van de sessie.**

Deel 2 – Belangrijkste trends en ontwikkelingen ophalen (± 35 minuten)

In dit onderdeel doet u het volgende:

- ▣ Geef alle deelnemers post-its in twee verschillende kleuren.
- ▣ Introduceer de werkvorm en de eerste en tweede onderzoeksvraag.
- ▣ Onderstreep of markeer de eerste en tweede onderzoeksvraag op de flip-over.
- ▣ Probeer dialoog te stimuleren.
- ▣ Grijp in als het gesprek te veel afwijkt van de onderzoeksvragen.

➡ **Vertel het volgende over de werkwijze van dit onderdeel:**

'We beginnen met het in kaart brengen van trends en ontwikkelingen die invloed hebben op het werk van trainers, coaches, instructeurs, officials en opleiders in de sport richting 2032.

Dit doen we via een interactieve werkvorm waarbij jullie eerst individueel nadenken over relevante trends en ontwikkelingen en deze noteren op een post-it. Een bepaalde kleur voor de eerste vraag en een andere kleur voor de tweede vraag. Hier krijg je 2 minuten voor.

Vervolgens gaan jullie je ideeën in kleine groepen (twee tot vier personen) bespreken, aanvullen en clusteren. Hier krijgen jullie 10 minuten voor. Vervolgens gaan we de antwoorden plenair toelichten en prioriteren.

De volgende vragen staan centraal:

Vraag 1 – Trends

- ▣ Welke ontwikkelingen zie jij als het meest relevant voor de sportpraktijk richting 2032?

Vraag 2 – Context en taken

- ▢ Welke veranderingen zie jij in jouw werkomgeving, en wat betekenen deze voor de taken binnen jouw functie richting 2032?'

➡ **Vraag of er vragen zijn over de werkwijze en manier van dataverzameling van deel 2.**

➡ **Laat deelnemers ideeën bedenken, clusteren en kort toelichten:**

- ▢ Geef alle deelnemers post-its in twee verschillende kleuren.
- ▢ Laat deelnemers individueel in 2 minuten hun ideeën opschrijven op post-its (één idee per post-it, waarbij ze de kleuren gebruiken om onderscheid te maken tussen de twee vragen).
- ▢ Laat deelnemers vervolgens in groepjes (twee tot vier personen) in circa 10 minuten hun ideeën met elkaar bespreken en clusteren.
- ▢ Laat ieder groepje plenair kort toelichten wat zij hebben opgehaald en de post-its bij de betreffende flip-over plakken (10 minuten).

Zorg ervoor dat de toelichtingen concreet en praktijkgericht zijn. Vermijd algemene termen zoals 'digitalisering' en stimuleer het gebruik van specifieke voorbeelden, zoals 'online coaching via apps'.

Pauze en prioritisering (15 minuten)

In dit onderdeel doet u het volgende:

- ▢ Nodig deelnemers uit om tijdens de pauze te stemmen op de belangrijkste post-its.
- ▢ Neem vervolgens een pauze.

➡ **Geef hierbij de instructie:**

'Tijdens de pauze mogen jullie allemaal stemmen op de post-its die je het belangrijkste vindt. Doe dit door per onderzoeksvraag (en per kleur van de post-its) maximaal drie stemmen uit te brengen. Zet hiervoor een streepje bij de post-its die je het belangrijkste vindt.'

Deel 3 – Vaardigheden, competenties en rollen ophalen (± 40 minuten)

In dit onderdeel doet u het volgende:

- ▢ Geef alle deelnemers post-its in drie verschillende kleuren.
- ▢ Introduceer de werkvorm en licht de derde, en vierde onderzoeksvraag toe.
- ▢ Onderstreep of markeer deze onderzoeksvragen op de flip-over.
- ▢ Stimuleer actief de dialoog tussen deelnemers.
- ▢ Grijp in wanneer het gesprek te ver afwijkt van de onderzoeksvragen.

➡ **Vertel het volgende over de werkwijze van dit onderdeel:**

'We gaan verder met het inventariseren van de vaardigheden, competenties en rollen die trainer-coaches, instructeurs, officials en opleiders in de sport richting 2032 nodig zullen hebben.'

Dit doen we weer via dezelfde interactieve werkvorm waarbij jullie eerst individueel nadenken over relevante vaardigheden, competenties en rollen en

deze noteren op een post-it. Een bepaalde kleur voor de eerste vraag en een andere kleur voor de tweede vraag. Hier krijg je 3 minuten de tijd voor.

Vervolgens gaan jullie je ideeën in kleine groepen (twee tot vier personen) bespreken, aanvullen en clusteren. Hier krijgen jullie 10 minuten de tijd voor. Vervolgens gaan we de antwoorden weer plenair toelichten en prioriteren.

De volgende vragen staan centraal:

Vraag 3 – Vaardigheden en competenties

- ▣ Welke vaardigheden en competenties worden in jouw functie in de toekomst minder belangrijk?
- ▣ Welke vaardigheden en competenties worden in jouw functie juist belangrijker (bijvoorbeeld digitaal of sociaal)?

Vraag 4 – Rollen

- ▣ Welke rollen of functies verdwijnen, veranderen of ontstaan er richting 2032 binnen jouw functiegebied?

➡ Vraag of er vragen zijn over de werkwijze en manier van dataverzameling van deel 3.

➡ Laat deelnemers ideeën bedenken, clusteren en kort toelichten:

- ▣ Geef alle deelnemers post-its in drie verschillende kleuren.
- ▣ Laat deelnemers individueel in 3 minuten hun ideeën opschrijven op post-its (één idee per post-it, waarbij ze de kleuren gebruiken om onderscheid te maken tussen de verschillende vragen).
- ▣ Laat deelnemers vervolgens in groepjes (twee tot vier personen) in circa 10 minuten hun ideeën met elkaar bespreken en clusteren.
- ▣ Laat ieder groepje plenair kort toelichten wat zij hebben opgehaald en de post-its bij de betreffende flip-over plakken (circa 20 minuten).

Zorg er opnieuw voor dat de toelichtingen concreet en praktijkgericht zijn en vermijd algemene termen.

Deel 4 – Afsluiting (± 15 minuten)

Dit deel omvat:

- ▣ deelnemers uitnodigen om na afloop te stemmen op de belangrijkste post-its;
- ▣ deelnemers een afsluitende vraag voorleggen;
- ▣ deelnemers bedanken voor hun input.

➡ Geef hierbij de instructie:

‘Voordat jullie weggaan, mag iedereen per onderzoeksvraag (en kleur van de post-its) drie stemmen uitbrengen. Zet weer een streepje op de post-its die jij het belangrijkste vindt.’

➔ **Leg de volgende afsluitende vraag voor:**

'Ter afsluiting leg ik jullie een laatste vraag voor: Wat zijn, *kijkend naar deze sessie, volgens jullie de belangrijkste kansen of hiaten? Waar moet echt iets mee gebeuren en wat moet er veranderen?* Ik nodig de zaal uit om hier vrij op te reageren.'

➔ **Sluit hierna af en bedank deelnemers voor hun input:**

'Dank voor jullie input. We gaan alle inbreng noteren en delen met NOC*NSF. Over het vervolg worden wij nog verder geïnformeerd.'

Bijlage 1 – AVG-toestemmingsformulier deelnemers klankbordgroep

Toestemming klankbordgroep herijking Kwalificatiestructuur Sport (KSS)

Waarom willen we uw input?

Recent heeft NOC*NSF het herijkingstraject richting KSS 2028 gestart. Het doel van dit traject is een geactualiseerde en toekomstbestendige kwalificatiestructuur die beter aansluit bij ontwikkelingen in de sportsector, de samenleving en het (beroeps)onderwijs.

Klankbordsessies die sportbonden zelf organiseren met hun achterban (waaronder trainer-coaches, instructeurs, officials, opleiders en eventueel kadercoaches/technisch managers), vormen een belangrijk onderdeel van dit project. Deze sessies leveren waardevolle input uit de praktijk en dragen direct bij aan de inventarisatie en verdere ontwikkeling van de kwalificatiestructuur.

Toestemming

- ☐ Ik doe vrijwillig mee.
- ☐ Ik mag vragen overslaan en stoppen wanneer ik wil.
- ☐ Ik vind het goed dat er aantekeningen en foto's worden gemaakt van dit gesprek.
- ☐ Ik weet dat mijn naam nooit in rapporten over dit onderzoek staat.
- ☐ Ik heb genoeg tijd gehad om te bedenken of ik mee wil doen met dit onderzoek.
- ☐ Ik heb dit formulier gelezen en ik doe mee aan dit onderzoek.

Door hieronder uw naam in te vullen gaat u ermee akkoord om mee te doen aan het onderzoek.

Naam (voor- en achternaam):

Datum:

Eventuele opmerkingen:

Contactgegevens NOC*NSF over dit traject:

Met opmerkingen [RH1]: Nog invullen

Bijlage 2 – Formulier vastlegging klankbordsessie bonden

Algemene informatie

- Datum: dinsdag 26 mei 2026
- Sportbond: Judo Bond Nederland
- Aantal deelnemers: 6
- Facilitator: Chiel Willems

1. Trends

Welke trends beïnvloeden de sportpraktijk richting 2032?

- Topontwikkelingen:
  - Samenleving verandert
  - Meer concurrentie met andere takken van sport
  - Sport wordt vaker gezien in context van gezondheid
- Concrete voorbeelden uit de praktijk:
  - Minder kinderen, meer ouderen; Sporters en ouders zijn minder trouw lid; inclusiviteit
  - Minder deelname aan georganiseerde sport, vaak ivm kosten
  - Bewegen i.p.v. sporten

2. Context en taken

Welke veranderingen vinden plaats in de werkomgeving van sportprofessionals, en wat betekenen deze voor de taken binnen hun functie richting 2032?

- Belangrijkste veranderingen:
  - Sporten wordt meer gezien als gezondheidsbezigheid
  - Samenleving verandert
  - Grotere nadruk op andere doelgroepen
- Impact op taken:
  - Meer samenwerken met andere domeinen (preventie), creatiever worden in aanbod
  - Leden werven en leden behouden; Leraar moet zich meer richten op plezier;
  - Meer kennis nodig van bijzondere doelgroepen; algemene kwaliteit van lesgeven moet omhoog

3. Vaardigheden en competenties

In hoeverre verschuiven vaardigheden en competenties?

- Minder belangrijk:
  - Traditioneel lesgeven; alles goed kunnen
- Belangrijker:
  - Samenwerken met andere sectoren, onderwijs, experts, etc.; Goed communiceren met sporters en ouders; Specialiseren in vakgebied

4. Rollen en functies

Welke veranderingen zien we in rollen?

- Nieuwe functies:
  - Sport bestuurder (TD, hoofdcoach talentontwikkeling, etc.); Budo ondernemer;

- Veranderende rollen:
Van opleider naar begeleider (trajectbegeleider, praktijkbegeleider, beoordelaar, etc)
- Verdwijnende rollen:
Official wordt vaker al door internationale bond opgepakt (in onze context)

5. Prioritering (resultaat van stemming)

Top 3 belangrijkste thema's per onderzoeksvraag:

1. We moeten in de breedtesport mee met de veranderende omgeving
2. De lat moet omhoog voor leraren en trainer/coaches; niveaus verdiepen
3. Rollen worden niet minder, maar we moeten eerder gaan specialiseren dan verder generaliseren
4. ....

6. Opmerkingen/opvallende inzichten

Noem hier alle inzichten die niet in bovenstaande categorieën passen:

Aanbod in competitie en exameneisen (zwarte band) heroverwegen voor doelgroepen

.....
.....

7. Foto's

Voeg foto's van de post-its per onderzoeksvraag toe.

